

POLSKI UNIWERSYTET NA OBCZYŹNIE
W LONDYNIE

ZESZYTY NAUKOWE

SERIA TRZECIA, NR 5, 2017

ALICJA H. MOSKALOWA

POLSKI UNIWERSYTET NA OBCZYŹNIE, LONDYN

JERZY PIETRKIEWICZ (PETERKIEWICZ) I JEGO WKŁAD W LITERATURĘ ANGIELSKĄ

Poeta, pisarz, eseista, autor rozpraw z zakresu teorii literatury i historii literatury polskiej, tłumacz, autor słuchowisk dla radia BBC oraz kilku sztuk teatralnych, profesor literatury polskiej w Szkole Języków Słowiańskich Uniwersytetu Londyńskiego, poliglota władający kilkoma językami europejskimi, a przy tym mówca doskonały.

Jak nietrudno zauważyć, lista kwalifikacji Jerzego Pietrkiewicza jest imponująca, aczkolwiek można jeszcze do niej dodać to i owo, np. bajki, epigramaty, rysunki, bo także dobrze rysował. Dzisiaj jednak skupimy się na tym, co przyniosło mu sławę w Wielkiej Brytanii, a także w innych krajach posługujących się językiem angielskim.

Dla nas, czytelników jego powieści mieszkających w Anglii, osiągnięcia Pietrkiewicza w języku angielskim były szczególnie ważne. Wiedzieliśmy bowiem, że w Anglii mało jest na rynku książek pisanych przez cudzoziemców czy choćby tłumaczonych z języków z tzw. Wschodniej Europy. Dowiedzieliśmy się przy okazji, że pisarz do 23. roku życia nie znał języka angielskiego.

Jerzy Michał Pietrkiewicz urodził się 29 września 1916 roku we wsi Fabianki na ziemi dobrzyńskiej, a zmarł 26 października 2007 roku w Londynie. Jego ojciec był chłopem – *światłym samoukiem*¹ – według określenia syna. Matka

¹ Strona internetowa: Peterkiewiczfoundation.com/pl/page/biography, dostęp: kwiecień 2016.

Antonina z Politowskich pochodziła ze zubożałej rodziny szlacheckiej. Dziadek pisarza Józef nie umiał pisać, ale znał swoje miejsce w społeczeństwie, bo w ziemi dobrzyńskiej nie było pańszczyzny i chłop na zagrodzie czuł się równy panu. Swoich synów posyłał do szkoły. Ojciec Jerzego Pietrkiewicza był prawdopodobnie jedynym chłopem w okolicy, który miał własną bibliotekę i to składającą się z 400 oprawionych tomów.

Dumę chłopską i poczucie własnej godności wyniósł więc – przyszły poeta, pisarz, historyk literatury polskiej, krytyk i tłumacz – już z własnego domu, chociaż gdy był dzieckiem, na wsi posługiwał się gwarą dobrzyńską. Pierwszym jego osiągnięciem było opanowanie polskiego języka literackiego w znanym gimnazjum im. Jana Długosza we Włocławku, gdzie zaczął już pisać wiersze. Po maturze studiował w Wyższej Szkole Dziennikarskiej w Warszawie i równocześnie uprawiał poezję. Zdążył nawet przed wybuchem II wojny światowej wydać trzy tomiki poetyckie: pierwszy to *Wiersze o dzieciństwie* (1935) – zadekowany „Mieszkańcom wsi Fabianek”, *Prowincja* (1936) oraz *Wiersze i poematy* (1938).

W latach 1935–1938 związany był z grupą poetów pochodzenia chłopskiego, tzw. autentystami, skupionymi wokół pisma „Okolica Poetów”, publikował swoje utwory do 1938 roku. Wtedy rozpoczął studia historyczne na Uniwersytecie Warszawskim. Współpracował z tygodnikami: „Prosto z Mostu” i „Polska Zbrojna”.

Jako reporter „Polski Zbrojnej” znalazł się na terenie Wołynia we wrześniu 1939 roku, w czasie, gdy wtargnęli tam Sowieci, a Warszawie już zagrażali Niemcy. Ratował się szybką ucieczką do Rumunii. Stamtąd poprzez Francję dostał się w połowie roku 1940 do Anglii. Miał 23 lata i nie znał języka angielskiego. Zatrzymał się w Londynie, intensywnie ucząc się języka Szekspira z myślą o dalszych studiach.

Udało mu się dostać niewielkie stypendium studenckie w znanym Uniwersytecie St. Andrews w Szkocji na filologię angielską i niemiecką. Były to ciężkie lata, bo nie znał języka angielskiego dostatecznie, żeby zrozumieć wykłady, z kolegami też trudno było mu się porozumieć. Sypialnie były nieogrzewane, nocami zawinięty w koc i w rękawiczkach siedział przy stole, wkuwając angielski i ślęczał nad materiałami z programu nauczania na studiach. Wojna sprawiała, że porcje posiłków w stołówce uniwersyteckiej były mizerne, ponieważ żywność była na kartki. Udało mu się jednak w roku 1944 ukończyć studia i wrócić do Londynu. W 1947 roku uzyskał doktorat z anglistyki w King's College Uniwersytetu Londyńskiego – jako pierwszy Polak w historii tego zakła-

du naukowego. A następnie przez 30 lat był wykładowcą, a potem profesorem i kierownikiem katedry w School of Slavonic and East European Studies Uniwersytetu Londyńskiego.

Równoległe pracował twórczo. Nadal uprawiał poezję i wydał kilka tomików oraz jedną powieść po polsku pod tytułem *Po chłopsku* (Londyn, 1941), którą rozpoczął w Polsce, a dokończył w Rumunii. W 1943 roku ukazał się jego pierwszy tom opowiadań w języku polskim.

Debiut w języku angielskim miał nadzwyczaj udany. Firma wydawnicza William Heinemann zapoczątkowała jego książką, zatytułowaną *The Knotted Cord* (*Sznur z węzłami*, 1953)², nową serię powieści młodych pisarzy, sprzedawaną po specjalnie niskiej cenie. Krytyk z „Times Literary Supplement” napisał: „*The Knotted Cord*” is a poet’s novel, the author of which is to be congratulated upon his treatment of the English language³.

Powieść Pietrkiewicza opowiada w całości o wydarzeniach rozgrywających się na polskiej wsi, widzianych oczami dziecka. Pisał o swoim wiejskim dzieciństwie, o swojej rodzinie i o swojej ziemi dobrzyńskiej. Książka napisana była żywo, barwnym językiem, a polskie imiona i nazwiska zostały tak dobrane, żeby angielski czytelnik mógł je wymówić, może nawet zapamiętać... Zreszta, bohaterowie tej angielskiej powieści i kolejnych, w których pisarz nawiązuje do Polski, zawsze noszą nazwiska związane ze wsią. Bohaterem był Broniek Oborowicz – *alter ego* pisarza. Autor ujął Anglików egzotyką regionalnego folkloru, autentyzmem wspomnień oraz zapewne innością. Tematem wiodącym powieści jest obsesja dziecka, jego rozpaczliwe poczucie winy, że swoim przyjściem na świat przyczyniło się do przedwczesnej śmierci matki. Trzy lata wcześniej, w *Piątym poemacie*, napisanym w roku 1950, poeta miał podobne poczucie winy – *Po raz pierwszy ranilem cię matko (mamo) 29 września w południe*⁴ – odnosząc się do daty swoich urodzin.

Dla badacza dorobku literackiego Jerzego Pietrkiewicza *Sznur z węzłami* jest książką bardzo ważną, może najważniejszą ze wszystkich angielskich powieści autora, gdyż wydaje się kluczem do osobowości pisarza, a także do jego poprzedniej i dalszej twórczości. Pomaga zrozumieć jego wcześniejsze utwory poetyckie i późniejsze wątki powieściowe, niektóre koncepcje twórcze, a także pewne obsesje. Weźmy dla przykładu wieś dobrzyńską, pojętą czy przedstawio-

² J. Pietrkiewicz, *The Knotted Cord*, Heinemann, London, 1953.

³ J. Peterkiewicz, *Trust the trees*, „Times Literary Supplement”, 1971, nr 3622.

⁴ J. Pietrkiewicz, *Piąty poemat*, Instytut Literacki, Paryż, 1950.

ną jako mit raj, ogrodu, czegoś zamkniętego i utraconego, jednak równocześnie wiecznie żywego, przeobrazonego w archetyp zamkniętego ogrodu.

Sznur z węzłami staje się metodą, zasadą strukturalną, w której poeta łączy pojęcia opozycyjne, a wśród nich: niebo – ziemia, życie – śmierć, brązowe – białe. Warto też zwrócić uwagę na to, że dwa polskie utwory – powieść *Po chłopsku* (napisana w 1939, wydana w 1941 roku) i *Sami swoi* (sztuka w trzech aktach, napisana w 1948 roku, której prapremiera w Polskim Teatrze Dramatycznym w Londynie, w reżyserii Leopolda Kielanowskiego, odbyła się 4 maja 1949 roku i miała 70 przedstawień) – oraz ta pierwsza angielska powieść stanowią tryptyk wiejski, dobrzyński. Z tym, że *Sznur z węzłami* obfituje już podtekstami o znaczeniu i zasięgu uniwersalnym. Powieść ukazała się także w Ameryce w roku 1953.

Zachęcony powodzeniem swej pierwszej książki, już w rok później Pietrkiewicz wystąpił z następną powieścią, tym razem barokową: *Loot and Loyalty* (*Grabież i wierność*, Heinemann, Londyn, 1954). Jej akcja toczy się w początkach wieku XVII, w okresie wojen między Polską a Moskwą. Jednym z głównych bohaterów jest Szkot, Tobiasz Hume, postać historyczna, uchodźca polityczny z ziemi szkockiej do Polski, który walczył także po stronie moskiewskiej. W książce wydanej w 1954 roku jest już profetyczna wizja Czarnobyli nad Prypecią z roku 1986. Powieść miała ponad 20 recenzji angielskich i szkockich, zachwycano się stylem, językiem, porównywano Pietrkiewicza do Conrada.

Przy publikacji kolejnej powieści *Future to Let* (*Przyszłość do wynajęcia*)⁵ Pietrkiewicz znalazł się pod presją ze strony wydawców, żeby zmienił swe nazwisko na inne, łatwiejsze do wymówienia. Kiedy nie chciał tego zrobić i tłumaczył, że końcówka *-icz* oznacza 'syn Pietrkiewicza', podobnie jak w Johnson czy w skandynawskich nazwiskach Johanson, radzili mu żeby taką formę nazwiska przybrał. Odmówił, nie chciał być Petersonem. Ostatecznie zgodził się na Peterkiewicz, ale tę wersję nazwiska używał, tylko wydając swoje książki. W rezultacie właściciele księgarni i bibliotekarze mieli z nim inne kłopoty, ponieważ w wymowie zmienione nazwisko brzmiało jak Peter Kiewicz. Pytali więc klienta „Peter who?”. A autor żałował, że się w ogóle zgodził na zmianę.

Przyszłość do wynajęcia wzbudziła sporo kontrowersji, bo autor daje w niej portrety Polaków i obraz polskiego środowiska emigracyjnego, które nie wszystkim przypadły do gustu. Może dlatego pisarze emigracyjni stronią i stro-

⁵ Tenże, *Future to Let*, Heinemann, London, 1958; Lippincott Co, Philadelphia – New York, 1959.

nili od współczesnych powieści, niewdzięczna to bowiem praca. Naszego pisarza zawsze jednak cechowała odwaga i upór. W zasięgu satyry i ironii pisarza znalazł się świat polski i angielski. Polscy emigranci nie cieszyli się w latach wojennych i powojennych zbyt dużą popularnością wśród angielskiego społeczeństwa. Już chociażby przez swoją liczebność, przez odrębność, przez niezrozumiały język i przekręcanie ich *King's English* w sposób niemiłosierny. Trochę się to zmieniło z latami na lepsze, lecz niezupełnie; po prostu Anglicy nie przepadają za cudzoziemcami, a zresztą teraz mają inne kłopoty: być albo nie być w Unii Europejskiej?

Kolejną powieścią była *Isolation (Odosobnienie, Londyn, 1959)*. To powieść w pięciu aktach, jak w tradycyjnym dramacie. Książkę otwiera zdanie, które zapowiada powieść sensacyjną: *Szpieg na urlopie, Arnin, znalazł kochankę w dniu śmierci swej żony Kiry*. *Odosobnienie* zaczyna się od pierwszych chwil romansu, bo szpieg nie może przyznać się kobiecie, która mu się podoba, do swego zawodu, nie przyznaje się też do tego, że jest wdowcem. Natomiast Dolores (kochanka) nie przyznaje się, że jest żoną dyplomaty. Wkrótce okazuje się, że wprawdzie Arnin jest szpiegiem na urlopie, ale szpieguje w domu, bo zaczyna się interesować swoją zmarłą żoną, mimo że za życia nie obchodziło go, co porabiała w czasie jego długich nieobecności w Londynie. Teraz obsesyjnie bada, co robiła – dopiero, kiedy umarła, jej życie wzbudziło zainteresowanie męża. Paradoksalnie – Kira zaczęła też żyć dla Dolores, gdy Arnin powiedział jej, że przez jakiś czas nie będą się widywali, bo właśnie umarła jego żona. Romans ostatecznie przerywa awans męża Dolores na ambasadora i przeniesienie się małżonków do innego kraju. Kochankowie rozstali się, skończył się dramat ambasadorowej, ale zaczął nowy dla jej byłego kochanka. Dodajmy, to nie piękna Dolores jest prawdziwą bohaterką powieści, ale zmarła żona Arnina. Fabuła była na tyle interesująca, że powieść miała pięć wydań w Anglii, świadczących o jej dużym powodzeniu wśród czytelników, a amerykańska wytwórnia filmowa zakupiła prawo do nakręcenia filmu, którego jednak nie zrealizowano.

Dwa lata po *Odosobnieniu* ukazała się kolejna powieść Pietrkiewicza *The Quick and the Dead (Gdy odpadają łuski ciała⁶)*. Polski tytuł, w dosłownym przekładzie *Żywi i umarli*, musiał być zmieniony, gdy okazało się, że użyty już został dla innych powieści na polskim rynku wydawniczym.

⁶ Tenże, *The Quick and the Dead*, Macmillan, London, 1961. Polski przekład: tenże, *Gdy odpadają łuski ciała. Powieść*, tłum. A. H. Moskalowa, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa, 1986.

Mówiąc najkrócej, to powieść metafizyczna, składająca się z czterech części: *Dzieciństwo*, *Wiek dojrzewania*, *Wiek męski* i *Rozczłonkowanie*, z których każda ma siedem rozdziałów. Autor jako miejsce akcji wybrał siedem wysp na Oceanie Atlantyckim, gdzie rozgrywają się przedziwne wydarzenia. Obracamy się przeważnie w świecie duchów, w świecie fantazji pisarza, gdzie trudno odróżnić, kto tu jest jeszcze żywy, a kto umarł, czyli komu odpadają łuski ciała, a kto już jest z *życia obłuszczony*. Narrator to 40-letni Harold, uważający się za mordercę, choć do końca nie wiadomo, kogo zabił. Zostaje powieszony za zabicie człowieka imieniem Łazarz i pogrążony w cierpieniu wisi między niebem a ziemią. Czy Harold istotnie zabił Łazarza? A kto zabił Harolda? Dzieje się tu wiele makabrycznych historii, ale jest w powieści sporo zapewne czarnego humoru, opartego na kontrastach, co sprawia, że powieść się dobrze czyta. Książka została przychylnie przyjęta przez krytyków, a Anthony Burgess napisał w „Yorkshire Post”: *Mr Peterkiewicz is one of our most intelligent and original novelists... Whatever you're going to call this uncategoryable book, it's an altogether brilliant performance.*

Duże zainteresowanie czytelników i krytyków wzbudziła również powieść *That Angel Burning at my Left Side* (Macmillan & Co Ltd 1963, Panther edition, 1965), w przekładzie polskim Marty Glińskiej nosząca tytuł *Anioł ognisty mój anioł lewy*, wydana przez Norbertinum z ilustracjami Jerzego Skarżyńskiego (Warszawa – Lublin, 1993). Jej autora ponownie porównywano do Conrada, a język uznano nawet za bardziej naturalny i potoczny niż język jego cenionego poprzednika. Książka, podobnie jak *The Quick and the Dead*, składa się z czterech części: *Wschód*, *Zachód*, *Północ*, *Południe*. Polski tytuł powieści został zapożyczony od Juliusza Słowackiego, a tytuły kolejnych czterech części tworzą, poprzez kolejność nazewnictwa, skrzyżowanie dróg lub figurę krzyża.

Mamy tu historię chłopca-sieroty, którego matka umarła przy jego porodzie jako nieślubnego dziecka. Postanowił odnaleźć ojca. Po wielu poszukiwaniach pozostało mu trzech kandydatów: brytyjski major, francuski pułkownik i włoski baron. Mógł to być także Niemiec. Nie znał matki nawet z fotografii, ale słyszał, że wyróżniała się urodą, stąd uznał, że jego ojcem nie mógł być ktoś niższy rangą lub któryś z miejscowych chłopów. Wiktora wychowywał dziadek, a opiekowało się nim dwóch aniołów. Dramatycznym zwrotem w akcji jest wybuch II wojny światowej, anioły opuszczają Wiktora, a on sam opuszcza seminarium duchowne, w którym był słuchaczem, i rusza z powrotem do swojej rodzinnej wsi. Gdy do niej przybywa, jest już zniszczona przez najeźdźców. Symbolicznym momentem staje się pożegnanie z polem, gdzie bawił się jako dziecko, a na któ-

rym leżą połamane słoneczniki, zmiażdżone przez niemieckie czołgi. Staje się ono symbolem skrwawionej ziemi, niewymienionej z imienia, bo jest to zbyt bliskie i bolesne dla bohatera. Po wielu niezwykłych przygodach Wiktor znalazł się w Anglii i choć odnalazł ojca, włoskiego barona, nie został z nim. Pozostał sobą, synem swej ziemi dobrzyńskiej, Wiktorem Zagonem, a trójkątne pole połamanych słoneczników pojawia się w jego twórczości pod różnymi nazwami, czasem nazywa je autor ziemią dobrzyńską. Angielscy i polscy odbiorcy przyjęli książkę zyczliwie, a co więcej – została uznana za bestseller.

Za szczytowe osiągnięcie pisarza można jednak uznać *Inner Circle*⁷ – powieść wydaną przez Macmillana w roku 1966, a jako Panther Books Ltd – w 1968. W polskim tłumaczeniu Alicji H. Moskalowej pod tytułem *Wewnętrzne koło* ukazała się, z ilustracjami Stefana Barana, w Warszawie w 1988 roku.

Utwór ma strukturę tryptyku, ze zróżnicowanym językiem każdej księgi oraz nagromadzeniem symboli. Trzy piony powieści mają po trzy księgi, z tytułami powtarzanymi w każdej księdze. Są to: *Powierzchnia* (dotyczy Przyszłości), *Podziemie* (dotyczy Teraźniejszości), *Niebo* (dotyczy Przeszłości).

Krytyk Edwin Morgan z pisma „New Statesman” tak oto napisał o *Inner Circle: An interesting and highly original book where fiction rubs shoulders with anthropology, religious myths, psychology and prophecy.*

Książka, napisana w roku 1964, została wydana 29 września 1966 roku, w dniu 50. urodzin pisarza. Wydawcy ociągali się z jej publikacją, gdyż obawiali się, że powieść jest zbyt trudna i nie znajdzie czytelników. A tymczasem, w kilka dni po jej wydaniu, zorganizowano wystawę ilustracji Francisa Souzy do *Inner Circle*. Krytycy z pisma „The Guardian” uznali tę książkę za najlepszą powieść miesiąca⁸. 13 stycznia 1967 roku krytyk z lewicowego czasopisma „Tribune” uznał ją za najlepszą książkę roku. Firma wydawnicza Panther Books Ltd. wydając ponownie tę powieść, umieściła nazwisko autora na liście sławnych pisarzy świata.

Ostatnia, ósmą powieścią była opublikowana przez firmę Michael Joseph Ltd, London, 1969, satyryczna powieść *Green Flows the Bile*, w przekładzie polskim nosi tytuł: *Zielono płynie żółć*. Łatwo się ją czyta, jeżeli potrafimy nadążyć za wartkim językiem autora, pełnym angielskich kolokwializmów, neologizmów, humoru, ironii, skrótów myślowych i skrótów reporterskich, co nam przypomina, że w Warszawie studiował dziennikarstwo i był reporterem gazety

⁷ Tenże, *Inner Circle*, Macmillan London, 1966.

⁸ Strona internetowa: theguardian.com/news/2007/dec/12/guardianobituararies.book-sobituararies, dostęp: kwiecień 2016.

„Polska Zbrojna”. Powieść iskrzy się od kalamburów i igraszek słownych. Anglicy uznali tę powieść za *intensely pleasurable*⁹ do czytania i godną uwagi (*remarkable*). Główne postacie to Anglicy. Sir Gerald Gull, często przez swe żony (miał ich cztery, kolejno, nie równocześnie) nazywany GG, Miron Wilber, antypatyczny i obłudny narrator, siódmy ze zmieniających się sekretarzy GG, oraz trzy generacje fanów. Sir Gerald Gull jest politykiem podróżującym po krajach wschodniej Europy włącznie z Rosją za czasów Stalina i Nikity Chruszczowa. Jest sympatykiem komunizmu (*fellow-traveller*), co staje się przedmiotem kpiny pisarza. Nie ma tu tzw. pozytywnych bohaterów oprócz drugoplanowych postaci chłopów, znikomo tu reprezentowanych. Pietrkiewicz nie byłby sobą, gdyby nie poruszył tematyki bliskiej autentystom: problemu ginącej wsi, zbliżającego się końca chłopskiej kultury i wiekowej tradycji. Przedstawił ten ważny dla niego temat krótko i dowcipnie, żeby nie zanudzać angielskich czytelników.

Oprócz powieści Pietrkiewicz był także autorem wielu innych, ważnych utworów prozatorskich, słuchowisk radiowych, ponad 100 esejów, kilku książek o tematyce teoretyczno-literackiej. Wśród jego najważniejszych osiągnięć o charakterze naukowym wymienić tu należy: *Antologię liryki angielskiej 1300–1950* (wydanie dwujęzyczne), obejmujące 650 lat poezji (123 utwory tłumaczył Pietrkiewicz), pierwsze wydanie w 1957 roku, drugie rozszerzone – w 1997, Veritas, Londyn, 1958; polskie wydania Instytutu Wydawniczego PAX ukazały się w Warszawie, w roku 1987 i 1997; druga pozycja to *Five Centuries of Polish Poetry 1450–1950* – wydanie dwujęzyczne, dzieło Jerzego Pietrkiewicza opracowane wspólnie z Burnsem Singerem, wydane przez Oxford University Press w roku 1960 i 1970.

Jerzy Pietrkiewicz jest jednak najbardziej znany jako tłumacz poezji Jana Pawła II (Karola Wojtyły) na język angielski. Przekłady te ukazały się w Wielkiej Brytanii, Ameryce, Australii i w Nowej Zelandii. Publikowane były w dużych nakładach, zwłaszcza w Anglii i Stanach Zjednoczonych. Były też wielokrotnie recytowane w języku angielskim oraz w języku polskim, m.in. w radiu BBC program III w roku 1980 i 1982, w czasie wizyty papieża w Wielkiej Brytanii.

To niepełna lista osiągnięć naszego znakomitego rodaka, ale mam nadzieję, że daje pojęcie o jego możliwościach twórczych. Pisarz niewątpliwie wzbogacił literaturę angielską, a jego wkład, zarówno w naukę i kulturę brytyjską, jak i polską, zasługuje na wielkie uznanie.

⁹ Strona internetowa: [Amazon.com/Green-Flows-Bile-Jerzy-Peterkiewicz/product-reviews/B001KRMIJS](https://www.amazon.com/Green-Flows-Bile-Jerzy-Peterkiewicz/product-reviews/B001KRMIJS), dostęp: kwiecień 2016.

BIBLIOGRAFIA

- J. Peterkiewicz, Trust the trees*, „Times Literary Supplement”, 1971, nr 3622.
- Pietrkiewicz J., *Future to Let*, Heinemann, London, 1958; Lippincott Co, Philadelphia – New York, 1959.
- Pietrkiewicz J., *Inner Circle*, Macmillan London, 1966.
- Pietrkiewicz J., *Piąty poemat*, Instytut Literacki, Paryż, 1950.
- Pietrkiewicz J., *The Knotted Cord*, Heinemann, London, 1953.
- Pietrkiewicz J., *The Quick and the Dead*, Macmillan, London, 1961. Polski przekład: tenże, *Gdy odpadają łuski ciała. Powieść*, tłum. A. H. Moskalowa, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa, 1986.
- Strona internetowa: [Amazon.com/Green-Flows-Bile-Jerzy-Peterkiewicz/product-reviews/B001KRMIJS](https://www.amazon.com/Green-Flows-Bile-Jerzy-Peterkiewicz/product-reviews/B001KRMIJS).
- Strona internetowa: Peterkiewiczfoundation.com/pl/page/biography.
- Strona internetowa: [Theguardian.com/news/2007/dec/12/guardianobituaries.booksobituaries](https://www.theguardian.com/news/2007/dec/12/guardianobituaries.booksobituaries).

ALICJA H. MOSKALOWA

JERZY PIETRKIEWICZ (PETERKIEWICZ) AND HIS CONTRIBUTION IN ENGLISH LITERATURE

SUMMARY

The author is concentrating on Jerzy Pietrkiewicz (Peterkiewicz) in his capacity as a novelist in English language and his other major works of academic importance such as: the two anthologies of the English/Polish and the Polish/English poetry from the middle ages to and including the 20th century. He is also the author of the profiles of famous or historical personalities eg. Karol Wojtyła known as Pope John Paul II, Cyprian Kamil Norwid, Federico Garcia Lorca, Jan Potocki – to name the few – whose characters were transmitted by BBC Radio III & IV.

Keywords: Jerzy Pietrkiewicz (Peterkiewicz), English literature, Polish literature